WIKIPEDIA

Ripuaries

in Wikipedia, die vrye ensiklopedie

Ripuaries (ook Ripuaries-Frankies genoem, of *Ripoarėsch* in die volksmond) is 'n Germaanse dialekgroep, deel van die Wes-Sentraal-Germaanse taalgroep. Tesame met die Moeselfrankiese en Luxemburgse taal, behoort Ripuaries aan die groter Sentraal-Frankiese dialekfamilie en ook aan die Rynlandse linguistiese kontinuum met die Nederfrankiese tale.

Dit word gepraat in die Rynland suid van die Benrathlyn, van noordwes van Düsseldorf en Keulen tot by Aken in die weste, en Waldbröl in die ooste. Die taalgebied omvat ook die noorde van die Duitssprekende Belgiese gemeenskap benewens die suidelike rand van die Limburgprovinsie van Nederland, veral Kerkrade (*Kirchroa*). Die naam is afgelei van die Ripuariese Franke (*Rheinfranken*), wat hulself vanaf die 4de eeu in die area gevestig het.

Die mees beroemde daarvan is *Kölsch*, die plaaslike dialek van Keulen. Dialekte wat aan die Ripuariese groep behoort verwys byna altyd na hulself as *Platt*, byvoorbeeld *Öcher Platt* (van Aken) of *Eischwiele Platt* (van Eschweiler), *Bocheser Platt* (van Bocholtz) of *Bönnsch Platt* (van Bonn). Meeste van die meer as honderd Ripuariese dialekte is verbonde aan 'n spesifieke nedersetting of munisipaliteit. Gewoonlik is daar klein maar opvallende verskille tussen aanliggende dialekte (wat maklik deur die plaaslikes uitgewys word), en toenemend groter verskille by meer afgeleë dialekte. Hierdie oorgange word beskryf deur 'n stel isoglosse, wat in linguistiek die Rynlandse waaier genoem word. Sprekers se spraak, selfs as hulle nie Ripuaries besig nie, stel mens in staat om hulle herkoms presies na te speur na 'n nedersetting of stadsoord waar hulle die taal aangeleer het.

Ripuaries (Ripoarisch)

Gepraat in:	België Duitsland Nederland
Gebied:	*in Duitsland*: Noordryn-Wesfalen, Rynland-Palts
Totale sprekers:	900 000
Taalfamilie:	Indo-Europees Germaans Wes-Germaans Duits Middelduits Middelfrankies **Ripuaries (Ripoarisch)**

Taalkodes

ISO 639-1:	*geen*
ISO 639-2:	–
ISO 639-3:	`ksh (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=ksh)`

Nota: Hierdie bladsy kan IFA fonetiese simbole in Unicode bevat.

Getal sprekers

Omtrent 'n miljoen mense praat 'n Ripuariese dialek, wat neerkom op ongeveer een kwart van die gebied se inwoners. Penetrasie van Ripuaries in die omgangstaal wissel aansienlik, benewens die persentasie Ripuariessprekendes van plek tot plek. In sekere plekke mag daar slegs 'n paar bejaarde sprekers oor wees, terwyl Ripuaries elders algemeen in die daaglikse lewe gebruik word. Beide in die ware Ripuariese gebied, en wyd daaromheen, is 'n veel wyer bevolking in staat om Ripuaries tot 'n mate passief te verstaan, as die bevolking van aktiewe sprekers daarvan.

Invloede

Hierdie Ripuariese variëteite is verwant aan die Moeselfrankiese tale wat in die suidelike Rynland, oftewel Rynland-Palts en Saarland in Duitsland gepraat word. Dit is naamlik verwant aan die Luxemburgse taal in Luxemburg, die Nederfrankiese Limburgse taal in die Nederlandse provinsie Limburg en aan Platdiets in die provinsie Luik, in België. Meeste van die historiese wortels van Ripuariese tale is in Middelhoogduits te vinde, maar daar was ook ander invloede soos Latyn, Nederduits, Nederlands, Frans en Suidelike Maas-Ryns (Limburgs). Verskeie grammatikale elemente is uniek tot Ripuaries, en bestaan in geen ander Germaanse taal nie. België en die Nederlande erken sekere Ripuariese dialekte amptelik as minderheidstale, en die Europese Unie insgelyk.

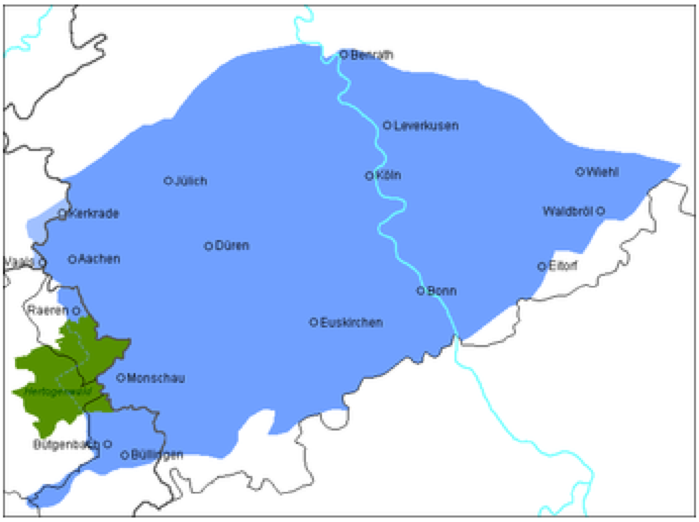
Benrath
Leverkusen
Jülich
Köln
Wiehl
Kerkrade
Waldbröl
Aachen
Düren
Vaals
Eitorf
Bonn
Raeren
Euskirchen
Monschau
Hertogenwald
Bütgenbach
Büllingen

Die Ripuariese dialekgebied in blou. In ligblou die Nederlandse gebied waar 'n dialek met dieselde kenmerk gepraat word. Die Hertogenbos van België is dunbevolk sodat daar geen taalgrens te onderskei is nie.

Eksterne skakels

-
- Wikiwoordeboek het 'n inskrywing vir Ripuaries.

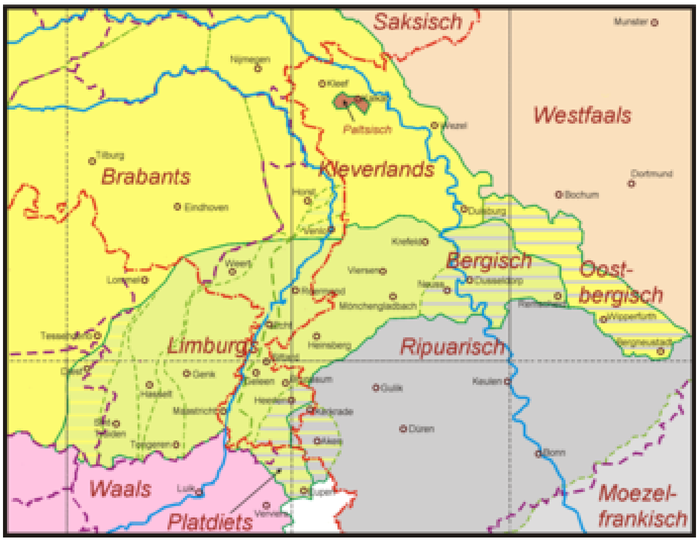
Saksisch
Westfaals
Brabants
Kleverlands
Bergisch
Oost-
bergisch
Limburgs
Ripuarisch
Waals
Platdiets
Moezel-
frankisch

- DIE MAAS-RYNSE TAALLANDSKAP -
Die Maas-Rynse (Limburgs-Nederrynse) dialekkontinuum

v · t · e (https://af.wikipedia.org/w/index.php?=Sjabloon:Tale_van_Duitsland&action=edit) **Tale van Duitsland**

Amptelike taal	Duits	
Streeks-/ minderheidstale	**Erken**	Deens · Fries (Noord-Fries · Saterfries) · Nederduits · Romani · Sorbies (Opper · Neder)
	Onerken	Alemannies · Beiers · Duitse gebaretaal · Limburgs · Maas-Rynlands · Luxemburgs · Ripuaries

Normdata GND: 4120322-7 (https://d-nb.info/gnd/4120322-7)

Ontsluit van "https://af.wikipedia.org/w/index.php?title=Ripuaries&oldid=1664505"

Die bladsy is laas op 22 April 2018 om 00:37 bygewerk.

Die teks is beskikbaar onder die lisensie Creative Commons Erkenning-Insgelyks Deel. Aanvullende voorwaardes kan moontlik ook van toepassing wees. Sien die Algemene Voorwaardes vir meer inligting.